

De zang van de Noordse Nachtegaal

Op 25 mei 1977 had ik het voorrecht om de zang van de Noordse Nachtegaal (*Luscinia luscinia* (L.)) te beluisteren onder de rook van Amsterdam, aan de Diemerzeedijk.

Hoewel ik eerst om 20.00 u. op het terrein aankwam, duurde het tot ca. 21.00 u. voordat ik de eerste korte strofen hoorde vanuit een vriendelijk wilgenbosje met veel onderbegroeiing, een paar meter van de oude zeedijk gelegen op opgespoten zand

Daar er een lawine van vogelzang op mij af kwam, was het niet zo eenvoudig om een mij onbekende zang te ontdekken. In het bosje zongen Winterkoning, Heggenus, Zanglijster, Bosrietzanger (2 exx), Spotvogel, Tuinfluiter, Grasmus, Fitis, Tjiftjaf en Spreeuwen. In de nabijheid zongen ook nog Koekoek, Merel, Kleine Karekiet, Rietgors, Groenling en Kneu.

Toen ik, na het horen van de eerste nachtegaalachtige strofen, de kijker naar het geluid richtte, verplaatste dat zich heel gauw achterwaarts. Dit gaf mij de indruk dat de vogel behoorlijk schuw was. Toen ik mij nog dichterbij begaf, tot aan de grens van het bosje, verdween de zang geheel, en het duurde wel 8 minuten voor ik de vogel weer hoorde, maar weer veel verder achterwaarts, nu in een flink griendachtig wilgenbos langs het kanaal.

Mijn algehele indruk na een half uur luisteren en noteren was, dat de zang geleek op een primitief en monotoon zingende nachtegaal. Zijn hoofdthema was langzaam, laag, maar doordringend en krakerig "turre turre turre", zeer vaak herhaald, soms met een triller er achteraan en soms gekoppeld aan een ander thema. Ook had hij voorkeur voor zanglijsterachtige motieven, o.a. "tiejup, tiejup, tiejup, tiejup", met een triller er achteraan. Of "piet tu-piet tu-piet tu-piet", met het stereotiepe "turre turre turre" er achteraan. Dat "piet tu-piet" klonk heel apart (dus geen imitatie van de scholeksterroep). Het "piet" klonk zeer hoog en vals, het "tu" zeer laag. Soms riep hij duidelijk "tjup, tjup, tjup, tjup". Soms een vlugge nachtegalenslag "turturturturtur". Een enkele keer kwam er een echt nachtegalenmotief van vijf fluittoontjes "tuuu tuuu tuuu tuuu tuuu". De trillers achter verschillende motieven klonken niet alle precies hetzelfde.

Dat de vogel tussen 20.00 u. en 21.00 u. niet zong, kan aan het warme weer hebben gelegen. Hoewel een paar nachtwoarnemers aldaar toch ook geen zang hebben gehoord.

Natuurlijk heb ik geprobeerd om de vogel in de kijker te krijgen, maar dat was in de derde door mij beschreven waarnemingspositie bijna niet meer mogelijk: afstand toen minstens 70 m, met zeer lage zon schuin tegen. Door de grote afstand zal er ongetwijfeld iets van de fijne nuances van de zang verloren zijn gegaan, temeer doordat de wind van mij af was.

A.N. Swart
Westlandgracht 197'
Amsterdam - 1017

juli 1977, ANS/vDr